

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU “ÖLÇME TEKNİĞİ VE KALİBRASYONLAR” SEKTÖR KOMİTESİNİN YAPILANMASI, ÇALIŞMA USULLERİ VE ÇALIŞMALARI

Ahmet T. İNCE

ÖZET

Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK), 27 Ekim 1999 yılında 4457 Kanun ile kurulmuştur. Daha sonraki yıllarda TÜRKAK'ın Avrupa Akreditasyon (EA) Kurumu ile gerçekleştirdiği tam üyelik altlaşması ve müteakiben imzaladığı karşılıklı tanıma antlaşmasının ardından, TÜRKAK'a akreditasyon başvurusunda bulunan kalibrasyon laboratuvarlarının sayıları hızla artmaya başlamıştır.

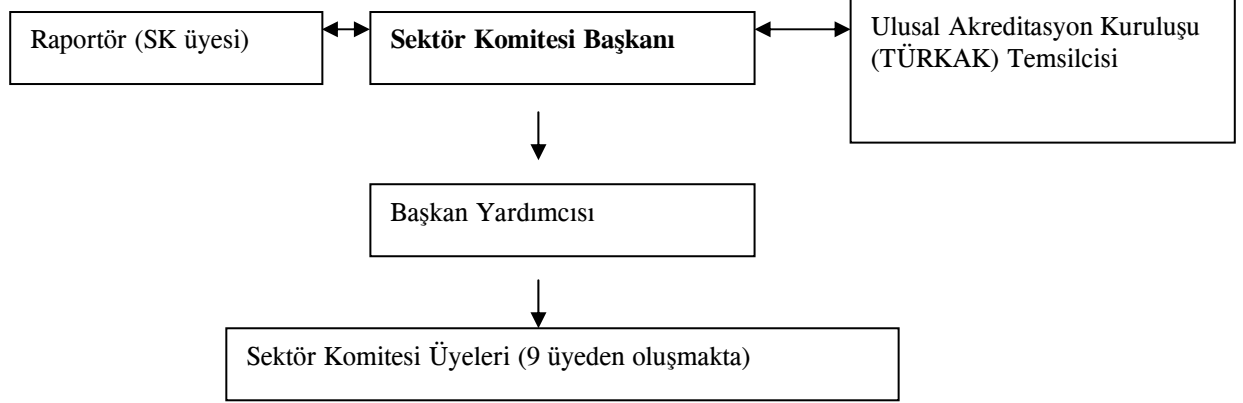
Bu çalışmada, TÜRKAK'a akreditasyon çalışmalarında destek olan ve ülkemizde 2002 yılından bu yana aktif olarak çalışmakta olan TÜRKAK “Ölçme Tekniği ve Kalibrasyonlar” Sektör komitesinin (SK) yapılanması, çalışma usulleri katılımcılara sunulacaktır. Bu manda, “Ölçme Tekniği ve Kalibrasyonlar” Sektör Komitesinin, kalibrasyon laboratuvarlarını ilgilendiren tavsiye kararlarının, akreditasyonu sertifikasına sahip ve/veya akredite olacak kuruluşlar tarafından uygulanmasının önemi tartışılacaktır.

1. GİRİŞ

TÜRKAK “Ölçme Tekniği ve Kalibrasyonlar” Sektör Komitesi 2002 yılında onbir asil üye ve bir TÜRKAK gözlemcisi olmak üzere TÜRKAK tarafından oluşturulmuştur. TÜRKAK tarafından oluşturulan Sektör Komitesi, çalışmalarını P401 TÜRKAK prosedürüne ve Avrupa ülkelerindeki Sektör Komitelerinin çalışmalarını rehber alarak sürdürmektedir [1-2].

2002 yılı içinde oluşturulan Sektör Komitesinin ardından, Sektör Komitesi üyeleri ve TÜRKAK temsilcileri, Almanya'daki Sektör Komitelerinin, Akreditasyon kurumu ve endüstriyle nasıl bir ilişki içerisinde olduklarını gözlemlemek için Almanya'da bir süre bulunarak, gerek Alman akreditasyon kurumu temsilcileri ve gerekse de Almanya Sektör Komitelerinde görev alan komite üyeleriyle bir seri toplantılar düzenlemişlerdir. Burada elde edilen bilgiler ışığında, TÜRKAK Sektör Komitesi çalışmalarını derinleştirmiştir.

2. TÜRKAK SEKTÖR KOMİTESİNİN ORGANİZASYONEL YAPISI

Yukarıda görüldüğü gibi TÜRKAK Sektör Komitesi, toplam onbir üyeden oluşmaktadır.

2.1 Sektör Komitesi Üyelerinin Nitelikleri [2]

Sektör Komitesi üyeleri TÜRKAK faaliyetleri ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olan kuruluşlar tarafından sağlanmaktadır. Bu kuruluşlar; mesleki kuruluşlar, akredite edilmiş kuruluşlar, Üniversiteler, enstitüler, kamu otoriterler vb birimler yer almaktadırlar.

Sektör Komitelerinde yer alacak üyeler bilgi sahibi olacağı bazı konulardan bir kaç aşağıda verilmektedir.

- Uygunluk değerlendirme kuruluşlarının denetimi
- Laboratuvar teknik ve Yöntemleri
- Uluslararası akreditasyon çalışmaları
- Metroloji, ölçümlerin izlenebilirliği ve belirsizlik hesaplamaları
- Vb

2.2 Sektör Komitesi Üyelerinin Atanması

Sektör Komitesi üyelerinin atanması TÜRKAK Yönetim Kurulu tarafından kararlaştırılmaktadır. Sektör Komitesi Başkanı ve yardımcısının görev süreleri 2 yıldır ve Sektör Komitesi üyeleri tarafından salt çoğunlukla seçilir.

TÜRKAK tarafından oluşturulan Sektör Komitesine, uzman üye ihtiyacı olduğunda, Sektör Komitesi Başkanı bu ihtiyacı TÜRKAK'a bildirir.

3. SEKTÖR KOMİTESİ TOPLANTI VE ÇALIŞMA ESASLARI [3]

Sektör Komitesi toplantıları, komite başkanının çağrısı üzerine gerçekleşmektedir. Sektör Komitesi yılda en az iki defa toplanır. Sektör Komitesi toplantısında görüşülen konuların karar ve/veya görüş haline dönüştürülmesinden sorumlu Sektör Komitesi üyelerinden seçilen bir raportör tarafından yapılır.

Sektör Komitesi her yılın son toplantısında, bir sonraki yıl ile ilgili genel çalışma programı hazırlar. Bu programı yapmadan önce endüstriyel kuruluşlardan gelen talepler, TÜRKAK'ın akreditasyon kapsam alanlarında Sektör Komitesinden beklentiler (rehber dokümanlar, bazı standartların yorumlanması ve/veya İngilizce' den Türkçe' ye çevrilmesi vb) doğrultusundaki istekler göz önüne alır.

Toplantı yapılmasını gerekmeyen durumlarda: örneğin TÜRKAK'ın teknik konularda Sektör Komitesi üyelerinden ivedilikle cevap almasını gerektiği konularda, Sektör komitesi başkanının bilgisi doğrultusunda taraflar arasında sözlü veya yazılı bilgi alış verişinde bulunulur.

Sektör Komitesi her takvim yılının sonunda, Sektör Komitesi başkanı, Sektör Komitesinin o yıl ki çalışmalarını içeren bir rapor hazırlar ve bunu TÜRKAK temsilcisine gönderir.

3.1 Sektör Komitesi Toplantı Organizasyonu

Toplantı gündeminin oluşturulması, tüm Sektöre Komitesi üyelerinden gelen öneriler doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

Toplantı gündemine bir önceki toplantıdan kalan konularda eklenerek, toplantı gününde Sektör Komitesi üyelerinin oyuna sunulur. Toplantı esnasında tartışılan konular raportör tarafından F401-003 Sektör Komitesi Toplantı kararlar formuna işlenerek bir sonraki toplantıda, Sektör Komitesi üyelerine imzalatılır.

3.2 Sektör Komitesi Kararları

Sektör Komitesi kararları salt çoğunlukla alınır. Alınan tüm kararlar tavsiye niteliğindedir, nihai karar TÜRKAK tarafında verilir. Sektör Komitesinin aldığı kararların TÜRKAK'ın uygun görmesi halinde TÜRKAK web sayfasında yayınlanır.

2007 yılı içinde gerçekleştirilen Sektör Komitesi toplantılarında, toplam 17 adet tavsiye kararı alınmıştır. 2008 yılı içinde iki kez gerçekleştirilen Sektör Komitesi toplantılarında Sektörü ilgilendiren 15 adet tavsiye kararı alınmıştır. Sektör Komitesi kararları TÜRKAK web sayfasında sürekli yayınlanmaktadır. Endüstriyel kuruluşların ve TÜRKAK akreditasyon denetimi gerçekleştiren denetçilerin, TÜRKAK'ın web sayfasında (www.turkak.org.tr) sürekli takip etmeleri gerekmektedir. Sektör Komitesinin aldığı tavsiye kararlarından bir kısmı aşağıda verilmektedir (bu kararlar TÜRKAK'ın web sayfasında yayımlandıktan sonra geçerli olacaktır):

Karar No: 1 (01/2008)

Akredite olmuş Test/Kalibrasyon Laboratuvarlarına düzenlenecek Gözetim Denetimlerinin süreleri için aşağıdaki şekilde belirlenmiş olup en kısa sürede devreye girmesi için karar alınmıştır.

Belge yayınından sonra: 12 ay ±1 ay
İkinci denetim : 18 ay±1 ay
Üçüncü denetim (akreditasyon yenileme) :18 ay±1 ay

Belge yenilemeden sonrada aynı gözetim süreleri geçerli olacaktır. Uygunsuzlukların kapanma süresi 3 ay (tüm denetimler için) olarak belirlenmiştir.

Karar No:3 (01/2008)

Akreditasyon sürecinde beyan edilen cihazlardan başka farklı cihazların kullanılmasından veya cihazların bakım görmesinden veya cihaz değişikliklerinden dolayı oluşabilecek kapsam değişiklikleri için, Teknik Denetçinin onayı gerektiği belirtilerek karar alınmıştır.

Karar No:4 (01/2008)

Firmaların Referans Malzeme ve Teçhizatlarını beyan edebilmeleri için TÜRKAK tarafından cihaz ismi, marka, model, ölçüm aralığı, izlenebilirlik, son kalibrasyon yeri ve tarihi, imalatçı, doğruluk sınıfı, seri no gibi bilgileri içeren bir form oluşturulacak, bu form firma tarafından doldurulacaktır.

Sektör Komitesi üyelerinin denetim dosyalarını inceleme süresi 4 haftadır.

Akreditasyon denetim dosyalarının incelenmesi için Sektör Komitesinin görüşüne sunulacak dosyalar, denetime katılan sektör komitesi üyesi olması halinde, bu üye değerlendirme yapamayacaktır.

Sektör Komitesinin aldığı kararlar sadece tavsiye kararlarıdır. Nihai karar TÜRKAK tarafından oluşturulmaktadır.

4. SEKTÖR KOMİTESİ ÜYELERİNİN ÇALIŞMA ALANLARI

- i) TÜRKAK'ın akreditasyon hizmetlerinin kalitesinin temininde destek olmak.
 - ii) Akreditasyon hizmetlerinde özel prosedürlerin uygulanabilirliğinin kontrolü.
 - iii) Akreditasyon Denetçi ve Teknik uzmanların niteliklerinin belirlenmesi.
 - iv) Laboratuvarlararası karşılaştırma (LAK) ölçümlerinin yeterliliklerinin tespiti.
 - v) LAK ölçümlerinin gerçekleştirilmesinde öncülük etmek.
- Bu manada, Sektör Komitesi üyeleri MEDA projesi kapsamında 2007 yılı içinde dört alanda LAK ölçümleri gerçekleştirilmiştir:

- Sıcaklık (tamamlandı)
- Nem (tamamlandı)
- Direnç (tamamlandı)
- Basınç (tamamlandı)

Sektör Komitesi üyeleri 2008 Kasım ayının başlarında LAK ölçümlerini başlatacaklardır. LAK ölçümleri TÜRKAK web sayfasında yayınlanacaktır.

- vi) Akreditasyon denetimleri sonucunda hazırlanan Denetçilerin raporlarının incelenmesi. Akreditasyon denetimi sonunda, TÜRKAK tarafından denetim dosyaları Sektör Komitesine gönderilir. Sektör Komitesine gönderilen dokümanlar aşağıdaki bilgileri içermelidir:
 - Denetim raporlarını
 - Kapsamı
 - Denetim Sonuç Raporlarını
 - Referans ve Çalışma standardı aletlerinin listesini (en son kalibrasyon tarihleri ve izlenebilirlik bilgileri de dahil).
- vii) Kalibrasyon ölçümlerinde Avrupa Akreditasyon (EA) kurumu tarafından yayınlanan mevcut rehber dokümanların Türkçe'ye çevrilmesi ve laboratuvarların geliştirdikleri metotlar hakkında TÜRKAK ve/veya denetçilere görüş bildirmek.
- viii) Görevlendirilmeleri halinde uluslararası teknik çalışma gruplarına TÜRKAK'ı temsilen katılmak.
- ix) Kalibrasyon ve Ölçüm belirsizliği konularında Sektörü ilgilendiren sorunlar.

5. SONUÇ

2002 yılından buyana, her sene en az dört toplantı gerçekleştiren “Ölçme Tekniği ve Kalibrasyonlar” Sektör Komitesi, ülkemizdeki Sektörün ihtiyaçları doğrultusunda, bazı EA dokümanlarını Türkçeleştirerek TÜRKAK dokümanı olarak yayınlanmasını sağlamıştır (TÜKAK web sayfası). TÜRKAK web sayfasından da görüleceği gibi Sektörü ve TÜRKAK çalışmalarını ilgilendiren bir seri tavsiye kararları almıştır. ISO 17025 denetimine katılan yaklaşık ellinin üstündeki kalibrasyon laboratuvarların, akreditasyon denetim dokümanlarını incelemiş olup, akreditasyon sürecine ciddi katkılarda bulunmuştur. Aynı zamanda kalibrasyon Sektörünün, Sektör Komitesine ilettiği anlık sorunların (laboratuvarlar tarafından geliştirilen ölçüm metotlarının geçerliliği ve/veya mevcut EA rehber dokümanların anlaşılır hale getirilmesi vb) çözümlerine sürekli destek olmuştur ve olmaya da devam etmektedir.

KAYNAKLAR

- [1] TÜRKAK-PTB Kuruluşları tarafından organize edilen: Almanya'daki Sektör Komitelerinin nasıl oluşturulduğu ve bu Sektör Komitelerinin şu andaki aktiviteleri ve DAP (TÜRKAK) ile ilişkilerinin nasıl yürütüldüğü konusunda 10-17 Ağustos 2003 tarihinde TÜRKAK Sektör Komiteleri başkanları için gerçekleştirilen eğitim ile ilgili eğitim notları.
- [2] TÜRKAK “Sektör Komitelerinin Toplantı ve Çalışma Esasları Talimatı”, T401-01
- [3] TÜRKAK “Sektör Komitelerinin Kurulması, Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Prosedür”, P401

ÖZGEÇMİŞ

Ahmet T. İNCE

1962 yılı Sivas doğumludur. 1992 yılında, Manchester Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Enstitüsü Enstrümantasyon ve Analitik Bilim bölümünden (DIAS-UMIST) doktorasını almıştır. 1992–1994 yılları arasında doktora sonrası çalışmalarında Londra Üniversitesinde devam etmiştir. 1994–1998 yılları arasında TÜBİTAK UME’ de Fizik grup Başkanı ve Sıcaklık Laboratuvarı sorumlusu olarak çalışmıştır. 1997 yılında Doçentlik ve 2002 yılında da Profesörlük ünvanını almıştır. 1998 yılında Yeditepe Üniversitesi Fizik Bölüm Başkanı olarak çalışmaya başlamıştır. 2002 yılında 2002 yılında Yeditepe Üniversitesi Fen–Edebiyat Fakültesi Dekan yardımcılığı görevini üstlenmiştir. 2005 yılından bu yana ise aynı fakültenin dekanlık görevini sürdürmektedir. Ayrıca, TÜRKAK denetçisi, Baş Denetçisi olarak görev almakta olup, son altı yıldır TÜRKAK Sektör Komitesi Başkanlığı görevlerini de yürütmektedir.